

לחופי הים הבלטי, עם "דרך החופש"

סיכום מסע השיט הקסום לים הבלטי

בהדרכת עוזי טאובר

הים הבלטי נתחם על ידי חצי האי הסקנדינבי, חופיהן הצפוניים של מדינות מזרח ומרכז אירופה וכן על ידי האיים הדניים.

לידתו של הים הצעיר (יחסית) מתוארכת לעידן הקרח האחרון. עם המסת הקרחונים, התרוממה הקרקע, יצרה מפרצים בולטים וכך התחבר הים הבלטי בערוצים שונים לים הצפוני-האוקיינוס האטלנטי וכן לים הלבן-הים הארקטי. לים הבלטי שתי לשונות-ים: המפרץ הפיני והמפרץ הבוטני.

לאורך השנים היווה הים זירת מאבקים בין עממים שונים, בהם הוויקינגים, הדנים, הפולנים השבדים והרוסים. נוכחותם נותרה בעינה בביקורים שונים שערכנו בסירינו.

יום 1: ברלין

את טיולנו התחלנו עם נחיתה בברלין, בירת גרמניה.

סיירונו ברחבי העיר, בעיקר בצדה המערבי. ניצבנו אל מול עמוד הניצחון הגדול במרכז העיר, ובראשו "הגברת השמנה" המזוהבת המביטה על סביבותיה בגאווה ובחגיגת ניצחון של פרוסיה. העמוד מציין את ראשיתו של הרייך הגרמני השני.

המשכנו וביקרנו באנדרטת הזיכרון הייחודית ברחוב לווצוב, הבנויה כקרן חלוד גדול וגם אליו נדחפים גושי סלע כבולים – יהדות ברלין הנרדפת בימי הנאצים.

חלפנו על פני מראות העיר, ועצרנו פעם נוספת אל מול בניין הרייכסטאג, מושב הפרלמנט של גרמניה כיום, ושל הרייך השני בשלהי המאה ה-19. מכאן, פסענו לרחוב ה"טירגארטן" אל שער ברנדנבורג וסביבותיו, אל האנדרטה לזכר קרבנות השואה היהודיים ואל...פסגת האדריכלות המתחדשת בברלין כיום, כיכר פוטסדאם ו"סוני סנטר".

לעת ערב יצאנו למסלול רגלי להכרת מערב העיר.

יום 2: עלייה לשייט.

לאחר יום ולילה בברלין, בירת גרמניה, יצאנו עם בוקר לקיל, עיר הנמל הצפונית של גרמניה. בדרכנו, שוחחנו על הא ועל דא, ובעיקר תארנו את גרמניה ותולדותיה, עברנו על ההיסטוריה המטלטלת של המעצמה הזאת, שוחחנו על מבנה הארץ, כלכלתה ועל יחסיה המיוחדים עם מדינת ישראל.

קיל (Kiel) היא בירת מדינת שלזוויג-הולשטיין.

העיר המונה כ- 230,000 נפש, בנויה בדרום חצי האי יוטלנד, במערב הים הבלטי וממנה מובילה תעלת קיל הארוכה שנחפרה בשלהי המאה ה-19, מהווה את הקשר הימי בין הים הבלטי לים הצפוני. כנמל גרמני חשוב, היוותה בעבר חלק מברית ערי ההאזנה בימי הביניים, ושימשה כמרכז הצי הגרמני עד למלחמת העולם השנייה, במהלכה הושמדה בחלקה הגדול במהלך מלחמת העולם שניה ונבנתה מחדש לאחר סיומה.

בשלהי מלחמת העולם הראשונה, פרץ בעיר מרד של מלחי הצי הגרמני, שהוביל לסיום המלחמה ולסיום תקופת האימפריה הגרמנית.

בנמל קיל היכרנו לראשונה את ספינתנו, האורקסטרה, עליה הפלגנו להנאתנו למשך 36 שעות, גם ביום השלישי.

יום 4: סטוקהולם

עם בוקר התקרבה הספינה לסטוקהולם, בעודה חולפת על פני מאות איים קטנטנים בהם ניצבות "הבקתות השבדיות" האדמדמות, בתי הנופש המפורסמים של השבדים.

סטוקהולם היא המרכז הכלכלי והפוליטי בשבדיה מאז המאה ה-13. חיים בה כ- 900,000 תושבים, ובשטחה האורבני ובסביבתה כ- 1,400,000 איש.

חשיבותה ההיסטורית ואסטרטגית ניכרה בהיותה יושבת על חופה המזרחי של שבדיה, במקום המפגש של האגם מלארן עם הים הבלטי. את חלקה המרכזי של העיר מהווים 14 איים.

התחלנו את סיורנו בעיר בסיור רכוב במהלכו חלפנו על פני שדרותיה הנאות כמו גם על פני מוזיאונים הרבים, ובעיקר מוזיאון "הספינה וואזה", בו ניצבת לתפארת עולם ספינת הדגל של האימפריה השבדית, אשר טבעה באורח מסתורי עם השקתה, ב-1628.

המשכנו בסיור הרכוב וחלפנו על פני העיר העתיקה, "גמלא סאטן", עצרנו לתצפיות שונות ובהן גם באי רידארהולמן (אי האצילים), עליו ניצבת הכנסייה בה טמונים מלכי שבדיה לדורותיהם. מכאן צפינו על אגם מלארן ועל בית העירייה בעל הצריח הבולט.

העיר העתיקה, "גמלא סטאן" משמרת את סגנון ימי הביניים של רחובותיה. שוטטנו בסמטאותיה כאשר עצרנו למבט אל ארמון המלוכה המרשים, שנבנה מחדש במקום הישן ("טירת שלושת הכתרים") אשר עלה באש ב-1697.

הפסקה קלה והמשכנו אל כנסיית הארמון העתיקה, (Storkyrkan), בת למעלה מ-700 שנה, שימשה בעבר לחתונות, הכתרות ואירועים שונים של משפחת המלוכה השבדית.

טיילנו אל כיכר העיר העתיקה "סטורטורגייט", המוקפת בתי אצולה ישנים וכן בתי קפה מהודרים וחנויות יקרות. במרכז הכיכר התרחש טבח האצילים, הנודע בסטוקהולם כ"מרחץ הדמים של סטוקהולם", במהלכו נטבחו למעלה מ-80 אצילי שבדיה, וזאת במהלך מרד שפרץ נגד כריסטיאן השני הדני, אשר שלט בעת ההיא בשבדיה (1520).

מן הטבח הזה צמחה הממלכה השבדית בהנהגתו של גוסטאב אריקסון וואזה, והפכה בהדרגה לאימפריה ימית החולשת על הים הבלטי.

שוטטנו לאורך הרחוב הראשי, גלשנו אל הכנסייה הגרמנית-לותראנית העתיקה ומשם, להפסקת קפה קצרה בכיכר הסמוכה. חזרנו אל האוטובוס ועוד הספקנו להתעכב קלות במרכז החדש יותר של העיר, באזור "כיכר סרגלס", ומשם, לביקור בבית העירייה המקסים של סטוקהולם.

סמלה המוכר ביותר של העיר סטוקהולם הוא בית העירייה: קירותיו מחופים לבנים אדומות ומגדלו נישא מעל. ביקרנו בהיכלות הפנימיים של הבניין - כאן נערכים טקסי הענקת פרסי נובל (כולם, למעט פרס נובל לשלום המוענק באוסלו). הצצנו באולם הכחול היפהפה וכן באולם המוזהב.

אחר הצהריים שבנו אל האנייה, והמשכנו בהפלגה מהנה לכיוון טאלין, בירת אסטוניה.

יום 5: טאלין

עם בוקר, ירדנו לסיור בטאלין- בירת אסטוניה ועיר הבירה העתיקה ביותר בצפון אירופה, בה חיים כ-470,000 תושבים. טאלין עברה טלטלות רבות מאז נוסדה. נכבשה ע"י השנים במסעי הצלב הצפוניים במהלך המאה ה-13, ועברה ידיים רבות. שבדים, גרמנים, רוסים וחוזר חלילה.

כיום מהווה טאלין עיר בירה גאה לאחר שנפרדה משנים רבות של שלטון קומוניסטי, ותושביה משמרים עיר עתיקה נהדרת, לצד בניית מתחמי סחר ועסקים חדשים.

לאחר שפגשנו במדריכה המקומית יצאנו לסיור קצר בעיר החדשה. ביקרנו בארמון קרדיוורג, אשר הוקם ע"י הצאר הרוסי פטר הגדול כמתנה לרעייתו, קתרינה הראשונה. הארמון המרהיב ניצב בלב גן מעוצב, ומוקף פארק ירוק המשמש מקום בילוי מועדף על תושבי טאלין.

עוד חלפנו על פני מקומות כגון אצטדיון הפסטיבלים הגדול בו נוהגים האסטונים לקיים פסטיבלי שירה מפורסמים, ובו נשאו גם שירת מחאה שבקעה מ-300,000 גרונות נגד השלטון הקומוניסטי ב-1988.

טיפסנו בהמשך על גבעת טומפיה המשקיפה על העיר העתיקה של טאלין ומוקפת בחומת העיר. ראינו את כנסיית אלכסנדר שנחנכה ב-1900 – כמו נועדה להמחיש את ריבונות רוסיה על טאלין. מולה ניצב בניין הפרלמנט האסטוני, במתחם שנקרא בעבר מצודת טומפיה. חלפנו על פני כנסיית סנט מרי הבתולה שוכנת בלב גבעת טומפיה והיא אחת הכנסיות הרבות בעיר, ועצרנו לתצפית על העיר העתיקה התחתונה.

בגרם המדרגות ירדנו אל העיר התחתונה בה שוטטנו והגענו אל כיכר העיר הגדולה וההומה שממוקמת בלב העיר העתיקה. מסביב לבית העיריה העתיק שפע של מסעדות, חנויות ובעיקר, סמטאות שתענוג להלך בהן. לעת אחר הצהריים שבנו לספינה להמשך ההפלגה, והפעם לסנט פטרסבורג.

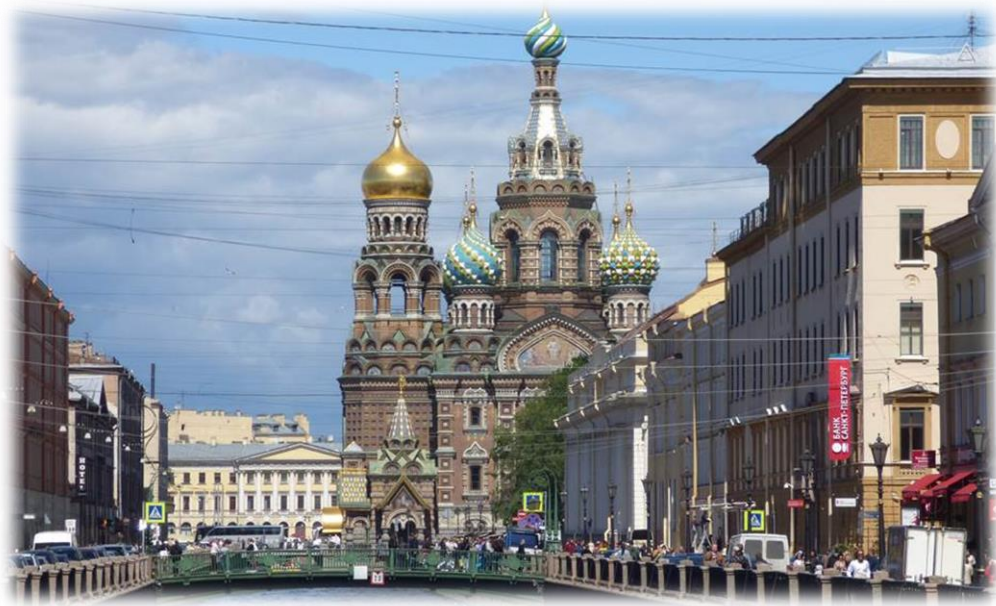
יום 6: סנט פטרסבורג

בירתה לשעבר של רוסיה קיבלה את פנינו בסבר פנים יפות ובמזג אוויר מקסים. שמים בהירים, רוח נעימה (לעתים קרירה) ותכנית עמוסה. העיר השנייה בגודלה ברוסיה נחשבת לאחת היפות בעולם. כעירו של פטר הגדול, מייסדה, היוותה חלון מערבי לאירופה, וככזאת, מלאה העיר בפארקים נאים, בשפע תעלות ובעיקר, בארמונות מרהיבים של צארים ובני אצולה ומקורבים לחצר המלוכה. בדרכנו סקרנו בקצרה את ההיסטוריה של העיר מאז ימי פטר הגדול, יקתרינה השנייה, אלכסנדר ה-1, ניקולאי ה-1, אלכסנדר ה-2, וה-3, עד לסיום המונרכיה, ימי ניקולאי השני לבית רומאנוב.

התחלנו בהצצה בכנסיית אייזיק הקדוש, המהווה דוגמא לתפארת יצירת הצארים, הבנויה בסגנון נאו-רנסנס. במשך 40 שנה הוקמה הקתדראלה המרשימה הזאת כשכיפתה מצופה כ- 400 ק"ג של עלי זהב, ועמודי גרניט נישאים מקיפים את ארבעת עבריה. מסביב לכיכר ראינו את ארמון הפרלמנט של סנט פטרבורג, את פסלו של ניקולאי הראשון ואת מלון אסטוריה, בו תכנן היטלר לחגוג את נצחונו על רוסיה במלה"ע ה-2.

המשכנו בסיור רגלי אל כיכר הסנט (בה התחוללה מהפכת הדקמבריסטים המבקשים לחולל רפובליקה ברוסיה) והשקפנו על פסלו של פטר הגדול, פרש הברונזה.

בהמשך, סרנו לביקור בארמון החורף של הצארים, מוזיאון ההרמיטאז' העצום. סיור קצר בהיכליו ובאולמותיו הדגים לנו את עצמת העושר הבלתי נתפס שהיה מנת חלקם של הצארים, כמו גם את אוסף פריטי האמנות הנדירים שאצרו בחדריו. ביקרנו באולמות הריקודים והמלוכה, חלפנו על פני אולם השיש ואולם הקולונלים, צפינו ביצירות רנסנס מובהקות וכן יצירות בארוק, בעיקר של רמברנדט, וחלפנו על פני אוספים נדירים של ממצאים ממצרים, יוון ורומי הקדומות.

בהמשך, ביקרנו בבית הכנסת הגדול המקומי, וייחדנו דברים ליהדות רוסיה בכלל. המשכנו להפסקת צהריים בשדרה הראשית- שדרת נייבסקי-ה"שאנז-אליזה" של סנט פטרבורג.

לקראת תום הסיור ביקרנו באי הארנבות, מקום בו נבנתה ב- 1701 מצודת אימים על נהר הנייבה, מצודת פטר ופול שנועדה להגן על הנהר מפני פלישה עתידית של השבדים. המצודה הפכה לנקודת הזינוק לבניית העיר עצמה. בלב המצודה שוכנת הקתדראלה פטר פאבלובסקאיה, בה טמונים לדורותיהם, מרבית בני רומאנוב.

לעת ערב שבנו עיפיים אך מלאי רשמים אל הספינה, להמשך ההפלגה אל הלסינקי.

יום 7: יום ה' - הלסינקי, פינלנד

כבר לקראת עגינתנו בהלסינקי חשנו בהתרוממות רוח. מזג אוויר נפלא, שפע של איי גרניט הרובצים כהיפופוטמים על המים, וצריחים אדמדמים הקורצים לנו ממרחק.

ואכן, הלסינקי, המונה כ- 620,000 תושבים לא הכזיבה אותנו. משתאים מיופייה ומן הבנייה הנקייה, ביקרנו בעיר שנבנתה לפני 450 שנה כברוזון מכוער ובמרוצת השנים הפכה לברבור הים הבלטי.

הלסינקי הוקמה בשנת 1550 על ידי גוסטב ואסה, מלך שבדיה, אשר שלט באותם ימים בפינלנד. היא הוקמה כעיר מסחר מתחרה לטאלין בירת אסטוניה, בה ביקרנו קודם.

עם השנים ידעה העיר רעב, מגיפות, מלחמות והרס, ורק בשלהי המאה ה-18 החלה לפרוח. אלכסנדר הראשון כבש אותה מדי השבדים ואילו אלכסנדר השני העניק לתושבי העיר זכויות לאומיות ניכרות כגון חופש שפה, הגדרה לאומית, הקמת אוניברסיטה ועוד. מאז ועד עצם היום הזה (למעט תקופה קשה במהלך קרבות מלה"ע ה-2 נגד הרוסים) העיר היא פנינה על הים הבלטי.

התחלנו בסיור בעיר הירוקה והתפעמנו למראה השכונות החדשות השוכנות ממש אל שפת חצאי האי הנושקים לים. עצרנו לביקור באנדרטה לזכרו של יאן סיבליוס, מהמלחינים הפופולריים של שלהי המאה ה-19 ותחילת המאה ה-20. המוזיקה שחיבר וכשרונו הרב היוו מרכיב בהתהוותה של הזהות הלאומית הפינית. המשכנו בנסיעה על פני רחובותיה הנאים של העיר, חלפנו על פני מרכזי התרבות שלה ובעיקר היכל פינלדיה הלבן, מרכז המוסיקה ובית האופרה. המשכנו אל כנסיית טמפלי-אוקיו - "כנסיית הכיכר". כנסייה לותראנית מרהיבה שנחנכה ב-1969, מרביתה חצובה בסלע הגרניט ורק כיפה עגולה מסוככת ממעל. הכנסייה משמשת בעיקר לקונצרטים ולאירועי דת ותרבות מגוונים בהלסינקי.

בנסיעה דרך מרכז הבעיר, ותוך תצפית על מבנה תחנת הרכבת המעניין, הגענו אל כיכר הסנאט הלבנה, בה נפרדנו מן האוטובוס ויצאנו לשוטט בשדרת אספלנאדה הנאה. בלב ככר הסנאט מיתמרת הכנסייה הלותראנית הלבנה, ובחזיתה, פסלו של אלכסנדר השני, הצאר הרוסי המיטיב של הלסינקי. הכיכר מוקפת במבני סנאט וממשל פיני. לאורך השדרה הנאה יכולנו לגלות מדשאות, פסלים, מזרקות נאות, בתי קפה, חנויות לרוב ואווירה משחררת של אביב קסום. למהדרין הוצע לבקר גם בשוק הדגים המקורה וכמובן, לשוטט לאורך הנמל.

אח"צ שבנו אל הספינה להפלגה ארוכה חזרה לנמל קיל בגרמניה.

במהלך היממה שאחרי כן נזכרנו בנופים אותם ראינו, האזנו להרצאה וצפינו בשקופיות ואף חגגנו את כניסת השבת בטקס נחמד ובקידוש שבת מסורתי.

יום 9: שבת. המבורג- ת"א

לאחר עגינתנו בנמל קיל ועם עזיבת האנייה, נסענו להמבורג, העיר השנייה בגודלה בגרמניה. זוהי עיר הנמל החשובה ביותר בגרמניה והשנייה בגודלה באירופה. העיר שוכנת על גדת נהר האלבה, כחמישים ק"מ ממוצאות אל הים הצפוני, ובהחלט חרבה במהלך מלח"ע 2.

במהבורג, כ- 1.8 מיליון תושבים וזמננו הקצר איפשר לנו להציץ בשוק הדגים המפורסם והגדול תעלת האלבה, המהווה נמל עיקרי. את זמננו הפנוי הקדשנו לשיטוט מסביב לגם אלסטר הנאה, סביבו מרוכזים בתי מלון, בתי קולנוע, מרכזי קניות, מסעדות והמון המון תעלות. למרחיקים, ניתן להגיע עד לבית העירייה הנאה.

תם ונשלם טיולנו. המסע הרגוע על פני הים הבלטי השקט, הכחול והשלו, איפשר לנו הצצה אל היסטוריה ארוכה ומגוונת, מבט אל ערים יפהפיות שהתפתחו לחופיו ובעבר היו בירות של אימפריות ימיות, והתרשמות ממראות ומפינוקים שלא מהעולם הזה.

היה כיף...נכון??

להתראות בטיולים הבאים
שלכם
עוזי טאובר / דרך החופש
www.uzitauber.com